

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Justiits- ja Digiministeerium
Martin.Ziehr@justdigi.ee
info@justdigi.ee

Teie 17.04.2026 nr 8-1/3058-1

Meie 26.05.2026 nr 4/100

Arvamuse esitamine karistusseadustiku muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse kohta

Lugupeetud Liisa-Ly Pakosta!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Justiits- ja Digiministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust karistusseadustiku muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse kohta, mis puudutab juriidilise isiku karistusõiguslik vastutust. Järgnevalt esitame Kaubanduskoja seisukohad.

1. Juriidilise isiku vastutuse üleminek

Väljatöötamiskavatsuse kohaselt soovitakse õiguslikku regulatsiooni täiendada selliselt, et juriidilist isikut oleks võimalik kuriteo eest karistada ka juhul, mil teo toime pannud isik on pärast teo toimepanemist ühinenud teise juriidilise isikuga, jagunenud kaheks või enamaks juriidiliseks isikuks või kui isiku majanduslik identiteet on üle kantud teise juriidilisse isikusse (VTK p 2). Üks lahendusviis on kasutada majandusliku identiteedi põhimõtet. Majanduslik identiteet tähendab, et ettevõtte varad, personal ja muu oluline kapital on üle viidud teise ettevõttesse. Sellise lahenduse korral on vaja otsustada, missugustest kriteeriumitest tuleks majandusliku identiteedi (ülemineku) tuvastamisel lähtuda. (VTK p 4 lahendusalternatiiv 1/lk 10-11). Teiseks lahendusviisiks on kasutada õigusjärgluse põhimõtet. Kriminaalõiguslik vastutus läheks üle õigusjärglasele. Säte peaks hõlmama nii ühinemist (üldõigusjärglus) kui ka jagunemist (eriõigusjärglus). (VTK p 4 lahendusalternatiiv 2/lk 11-12).

Kaubanduskoda toetab põhimõtet, et juriidilise isiku ühinemine, jagunemine või vara üleviimine ei tohi saada vahendiks kriminaalvastutusest kõrvalehoidmiseks. Kaubanduskoja hinnangul on mõlemad väljatöötamiskavatsuses kirjeldatud lahendusalternatiivid, nii õigusjärgluse kui ka majandusliku identiteedi põhimõte, sisuliselt aktsepteeritavad.

Rõhutame siiski, et regulatsiooni kujundamisel tuleb tagada heausksete omandajate kaitse. Karistuse üleminek ei tohi koormata neid õigusjärglasi, kes ei olnud õiguserikkumisest teadlikud ega saanud sellest kasu. Nagu väljatöötamiskavatsuse lk-l 11 ja 12 on mainitud, siis on oluline töötada välja ka lahendus, mis kaitseks selle eest, et mitmele õigusjärglasele ei määrataks kokku karistust, mis oleks ületanud

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA

TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REGISTRIKOOD 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub üle 3500 ettevõtte, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. Kõja liikmed annavad üle 40 protsendi Eesti ettevõtete käibest, ligi 40 protsendi puhaskasumist ja tasuvad üle 40 protsendi riiklikest maksudest. Koda esindab ja kaitseb kõigi ettevõtjate ühishuve ning on mitteriiklik ja apoliitiline organisatsioon.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

õiguseellasele määratava võimaliku karistuse ning et karistus ei ületaks süüdlasühingult ülevõetavate varade väärtust.

2. Juriidiliste isiku karistuse individualiseerimisvõimaluste laiendamine

Väljatöötamiskavatsuse teise probleemina on käsitletud juriidilise isiku karistuste individualiseerimisvõimaluste piiratus. Väljatöötamiskavatsuse kohaselt on soov täiendada karistusseadustiku selliselt, et ka juriidilisele isikule mõistetud kriminaalkaristust oleks võimalik rohkem individualiseerida. Eelkõige tähendab see käitumiskontrolli võimaldamist ka juriidilisele isikule, sh võimalust panna juriidilisele isikule spetsiifilisi kohustusi, näiteks liikide taasasustamise tekitatud kahju heastamiseks, karistuse ajatamist ja mingil tegevusalal tegutsemise keelu kohaldamise võimaldamist.

Kaubanduskoda ei näe, et antud muudatus on vajalik, kuna ei ole selge, millist probleemi see lahendaks. Väljatöötamiskavatsus toob välja peamiselt ainult ühe näite ehk keskkonnakuriteo korral saaks panna äriühingule kohustuse panustada keskkonnakaitsesse. Kaubanduskoda ei mõista väljatöötamiskavatsuse põhjal, kui sageli selline vajadus kohtupraktikas esineb ning kas kehtiv regulatsioon takistab õiglase ja mõjusa karistuse kohaldamist. Samuti ei tule väljatöötamiskavatsusest ka selgelt välja, kui palju sellist lahendust praktikas üldse saaks rakendada. Väljatöötamiskavatsuse statistikast nähtub, et aastatel 2022–2025 mõisteti juriidilistele isikutele kriminaalkaristus 92 korral. Samas ei ole teada, millises osas neist juhtumitest oleks käitumiskontrolli või muu lisatingimuse kohaldamine olnud asjakohane. Muuhulgas on oluline, et lisatingimused ei tooks kaasa sisulist topeltkaristamist. Sellele ohule on viidatud ka väljatöötamiskavatsuse lk-l 3, kus on kirjas, et lisatingimus ei tohiks kaasa tuua sisuliselt teist karistust sama teo eest. Kaubanduskoda peab seda põhimõtet oluliseks, kuid väljatöötamiskavatsus ei käsitlenud lahendusi, kuidas topeltkaristamist plaanitakse vältida.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Ireen Tarto

Ireen.tarto@koda.ee

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

100